

Lønudviklingen i 2010 er revideret nedad for ansatte i staten.

Danmarks Statistik (DST) har rettet tallene for lønudviklingen for 1., 2. og 3. kvartal 2010 for ansatte i staten. Lønudviklingen for statens område er rettet til 4,1 procent, 3,1 procent og 3,1 procent. En nedjustering på mellem 0,2 og 0,4 procentpoint for de enkelte kvartaler. DST angiver indberetningsfejl som årsag til revisionen.

For den private sektor er DST tidligere kommet frem til 2,3 procent i årlig lønudvikling for 3. kvartal mod 2,2 procent i 2. kvartal 2010; altså en svag stigning i lønudviklingen i den private sektor.

For den kommunale sektor er opgørelserne af lønudviklingen for 2010 uændret. Et endnu større fald i lønudviklingen end indenfor statens område, 5,1 procent i 1. kvartal, 2,8 procent i 2. kvartal og 2,5 procent i 3. kvartal af 2010.

DST forventes at offentliggøre tallene for 4. kvartal af 2010 for den offentlige sektor 17. februar 2011 og 28. februar 2011 for den private sektor.

Danmarks Statistik har rettet tidligere udsendte Nyt fra Danmarks Statistik¹ med lønudviklingen for de tre første kvartaler af 2010 for ansatte indenfor statens forhandlingsområde. Her ved er lønudviklingen blevet nedjusteret med 0,2 til 0,4 procentpoint i de enkelte kvartaler. For tredje kvartal er den årlige lønudvikling blevet nedjusteret fra 3,4 til 3,1 procent. Det er stadig en lidt større stigning end forventet ud fra økonomistyrelsen/personalestyrelsens opgørelser i forhandlingsdatabasen. Uanset hvilke tal der tages udgangspunkt for statens område for 3. kvartal 2010 vil lønudviklingen for staten være større end den af Danmarks Statistiks opgjorte lønudvikling for såvel den private sektor som for den kommunale sektor (kommuner og regioner under et).

Når der specielt fokuseres på 3. kvartal skyldes det dels, at det er den nyeste opgørelse samt at tallene for 3. kvartal hvert år anvendes i reguleringsordningen for statens område.

¹ Nyt fra Danmarks Statistik, nr. 239 af 31. maj 2010, nr. 366 af 19. august 2010 og 519 af 22. november 2010.

Reguleringsordningerne

Reguleringsordningens eventuelle udmøntning indregnes i reguleringen af satserne for statsansatte den 1. april hvert år. Herved beregnes, hvor meget lønnen skal reguleres for at tilpasse lønudviklingen i statens område med den tilsvarende lønudvikling i den private sektor. Parterne forhandler netop nu om en fornyelse af aftaler og overenskomster. Der er derfor ikke en aftalt reguleringsordning for 2011. Skulle parterne imidlertid komme frem til at forlænge den hidtidige ordning med uændret datagrundlag, vil lønudviklingen for de to sektorer for 3. kvartal skulle anvendes.

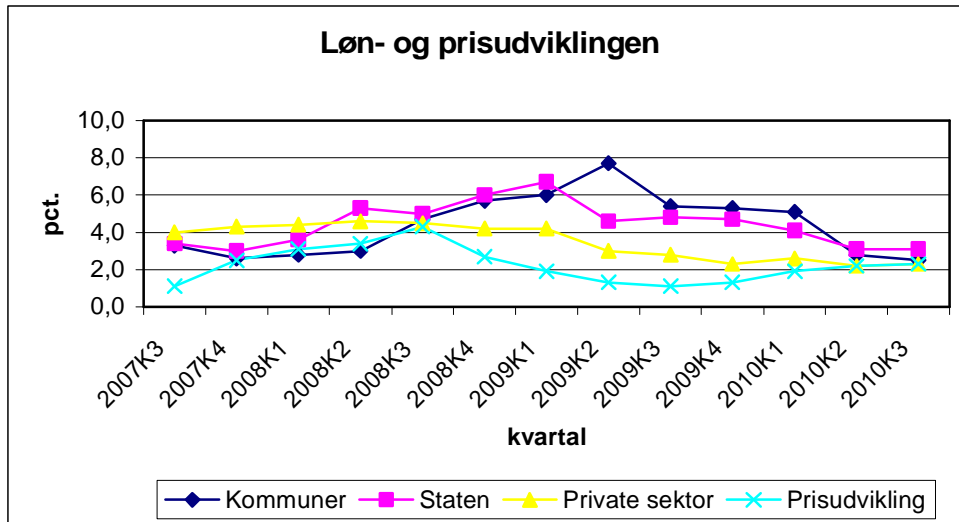
Der kan selvfølgelig beregnes/skønnes, hvad en eventuel uændret forlængelse af reguleringsordningen vil betyde, men det kan ikke beregnes hvilke ændringer parterne eventuel forhandler sig frem til. De ved endnu ikke selv – idet der endnu ikke er indgået aftale/overenskomst herom. En endelig opgørelse kan dog ikke beregnes, idet forhandlingsresultatet indgår i beregningen.

I den kommunale sektor er der en tilsvarende reguleringsordning, men her udmøntes en eventuel forskel i lønudviklingen i forhold til den private sektor 1. oktober hvert år og udmøntningen sker på grundlag af et gennemsnit af opgørelserne for alle 4 kvartaler og ikke kun ud fra opgørelsen i et kvartal. Her forhandles ligeledes p.t. om fornyelse af aftaler og overenskomster og her har de forskellige parter i forhandlingerne stillet krav om væsentlige indholdsmæssige ændringer af reguleringsordningen; lige fra at ordningen skal ophøre til at såvel beregningsmetoden som datagrundlaget skal ændres. Og da alle parter har et generel forbeholdskrav om at kunne stille krav som følge af aftaler på andre områder kan en ændring i den kommunale reguleringsordning pludselig havne på statens forhandlingsbord, selvom parterne egentlig ikke har stillet krav om en tilsvarende ændring. Der skal derfor ikke knyttes yderlige kommentar herfra omkring effekten af den opgjorte lønudvikling for reguleringsordningens udmøntning, idet det skal overlades til parterne selv at finde ud af hvad de vil.

Lønudviklingen

Figur 1: Løn- og prisudviklingen

2007 – 2010 opgjort kvartalsvis

Der er anvendt data for den midterste måned i hvert kvartal.

Kilde: Egen opstilling ud fra Danmarks Statistik Statistikbanken, variablene ILON03, ILON07, ILON08 samt PRIS6.

Tabel 1: Løn- og prisudvikling

2007 – 2010 opgjort kvartalsvis, årlig stigningstakt

Kvartal	Kom- muner	Staten	Private sektor	Priser
2007K3	3,3	3,4	4,0	1,1
2007K4	2,6	3,0	4,3	2,5
2008K1	2,8	3,6	4,4	3,1
2008K2	3,0	5,3	4,6	3,4
2008K3	4,7	5,0	4,5	4,3
2008K4	5,7	6,0	4,2	2,7
2009K1	6,0	6,7	4,2	1,9
2009K2	7,7	4,6	3,0	1,3
2009K3	5,4	4,8	2,8	1,1
2009K4	5,3	4,7	2,3	1,3
2010K1	5,1	4,1	2,6	1,9
2010K2	2,8	3,1	2,2	2,2
2010K3	2,5	3,1	2,3	2,3

Der er anvendt data for den midterste måned i hvert kvartal.

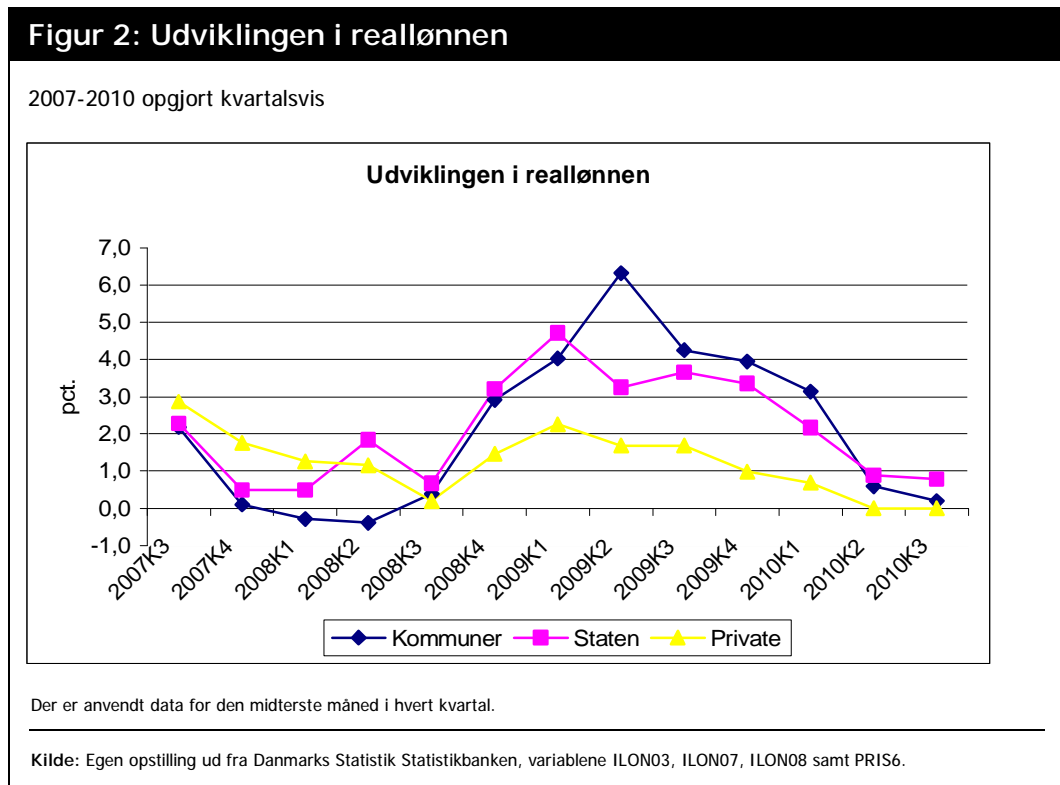
Kilde: Egen opstilling ud fra Danmarks Statistik Statistikbanken, variablene ILON03, ILON07, ILON08 samt PRIS6.

Tallene i tabel 1 er basis tallene bag såvel figur 1 som figur 2.

I tredje kvartal faldt lønudviklingen i den kommunale sektor mens den steg marginalt i den private sektor og var uændret indenfor statens område i forhold til kvartalet før. 2,5 procent i kommunerne står overfor 2,3 procent i den private sektor og 3,1 procent indenfor statens område. De aftalte lønstigninger indenfor staten udgør godt og vel 2,2 procent, hvorved der har været en lønglidning udover det aftalte på knap 0,9 procent. I kommunerne og i regionerne har den aftalte lønudviklingen ikke været helt sammenfaldende, men vægtet må der forventes en lønudvikling på omkring 2,7 procent. Resultatet i lønstatistikken blev 2,5 procent. De 2,5 procent svarer meget godt til Det Fælleskommunale Løndatakontors opgørelse, som viste en lønudvikling på 2,9 procent, men opgørelsesmetoden er forskellig. Opgjort sådan nogenlunde tilsvarende DST må det vurderes ud fra det tilgængelige FLD's datamateriale, at lønudviklingen har været omkring 2,8 procent, hvilket under hensyntagen til usikkerheden i opgørelsen svarer meget pænt til den aftalte lønudvikling.

Der er også forskelle i den måde opgørelserne af lønudviklingen i de enkelte sektorer i Danmarks Statistik foretages på som indikerer, at man bør være forsigtig med en alt for håndfast sammenligning. Rent fagligt er lønindekset for den private sektor opgjort som en meget stor stikprøve, der regnes op til et antalsmæssigt fast grundlag svarende til indbetalt ATP-bidrag i de enkelte brancher, som ajourføres en gang årligt. Mens lønindeksene for den offentlige sektor principielt er en total tælling, hvorved alle strukturændringer indgår i indekset for den offentlige sektor mens dette ikke indgår i lønudviklingen i den private sektor. Strukturændringer, fx i form af at der bliver ansat flere AC'er med en lidt højere løn end gennemsnittet, påvirker dermed lønudviklingen i den offentlige sektor, mens lønudviklingen i den private sektor er upåvirket heraf. Der er dermed et vist slør i sammenligningen, men det kan næppe ændre ved at finansministeren p.t. har enten de største strukturpåvirkninger i løndannelsen indenfor statens område eller er mest gavmild. Samtidig må kommunerne spare og sætte folk ned i tid, afskedige personale og være sparsommelige på lønkontoen, da enhver udbetalt ekstra krone skal kompenseres ved nedsat aktivitet.

Udviklingen i reallønnen

Udviklingen i reallønnen nærmer sig nu nulpunktet. Det skyldes to forhold:

- lønudviklingen har været for nedadgående og er nærmest halveret,
- prisudviklingen er det seneste år fordoblet.

I de sidste to kvartaler har prisudviklingen udvist samme størrelse som lønudviklingen i den private sektor og i forhold til ansatte i kommunerne er forskellen mellem prisudviklingen og lønudviklingen beskedent. Udviklingen i reallønnen er derfor på vej mod negative værdier, muligvis for alle sektorer. I december steg forbrugerprisindekset med 2,8 procent. Når vi i slutningen af februar kan opgøre hele 2010 vil resultatet derfor muligvis være at året slutter med negativ udvikling i reallønnen for alle.

Prisudviklingen

Udviklingen i forbrugerprisindekset har været støt stigende i gennem 2010, hvorved indekset udviste en stigning på gennemsnitlig 2,3 procent, hvilket er 1,0 procentpoint mere end året før.

Tabel 2: Prisudviklingen

Procentvis årlig udvikling i forbrugerprisindekset

Pct.	2008	2009	2010
Januar	2,9	1,8	2,0
Februar	3,1	1,9	1,9
Marts	3,1	1,8	2,2
April	3,2	1,4	2,4
Maj	3,4	1,3	2,2
Juni	3,8	1,2	1,7
Juli	4,0	1,0	2,3
August	4,3	1,1	2,3
September	4,2	0,8	2,6
Oktober	3,7	1,0	2,5
November	2,7	1,3	2,6
December	2,4	1,4	2,8
Gns året	3,4	1,3	2,3

Kilde: Egen opstilling ud fra Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Årsagen til stigningen i forbrugerprisindekset er flere, men udviklingen i energipriserne dominerer. I 2009 faldt energipriserne hvilket førte til en lav udvikling i forbrugerprisindekset. I 2010 er flydende brændsel steget med mellem 20 og 30 procent. I december 2010 steg forbrugerprisindekset opgjort årligt med 2,8 procent, men ekskl. energi steg forbrugerprisindekset med 2,1 procent. Udviklingen i forbruget af fx flydende brændsel til opvarmning på grund af en tidligere vinter allerede fra november måned indgår ikke i indekset. Forbrugerne må derfor formodes at have oplevet et lidt større dræn i tegnebogen end udviklingen i forbrugerprisindekset indikerer.

Hvad kan man som forbruger gøre for at modvirke den slunkne tegnebog?

På prissiden kan man omlægge sit forbrug mod billigere varekøb. Man skal ikke tro det er billigere at købe ind i lavprisbutikkerne, så hvis en vare synes billigere snupper de bare fortjenesten på en anden vare man samtidig får købt. De skal også overleve. Så smid reklamerne ud – de er alligevel kun udsendt for at lokke dine penge op af tegnebogen - tænk i stedet. Sæt et reklamer nej tak skilt på postkassen, så har du allerede sparet tid.

Ud fra forbrugerprisindekset kan man se at fast brændsel har haft en langt mindre prisudvikling siden 2000 end flydende brændsel. Siden 2000 er flydende brændsel steget 60 procent og fastbrændsel steget med knap 20 procent. I løbet af 2010 steg flydende brændsel med 21 procent mens fast brændsel steg 7,5 procent. Gas steg i 2010 med 14 procent og er siden 2000 steget med 33 procent. Er det muligt er der måske en mulig besparelse her.

Tabel 3: Forbrugerprisindekset

Forbrugerprisindekset 2010 og årlig udvikling.

Forbrugerprisindeks 2000 = 100	Prisindeks dec. 2010	Årlig procentvis stigning	
		dec. 2010	gns. 2010
Forbrugerprisindeks i alt	123,3	2,8	2,3
Delindeks			
Fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer	125,8	3,5	0,4
Alkoholiske drikkevarer og tobak	119,0	10,4	7,4
Beklædning og fodtøj	100,0	-1,5	-0,1
Bolig	133,0	3,9	3,7
Boligudstyr og husholdningstjenester	116,3	-0,2	0,3
Sundhed	115,7	0,3	1,4
Transport	126,4	3,4	3,2
Kommunikation	82,8	-3,0	-3,0
Fritid og kultur	104,3	0,7	0,1
Uddannelse	177,8	4,5	4,3
Restauranter og hoteller	130,4	2,0	1,7
Andre varer og tjenester	135,5	4,0	3,6
Daginstitutioner og social forsorg	136,2	4,3	4,3
Forsikringer	155,2	6,2	5,3
Forsikring ifm. Boligen	166,1	9,6	9,0
Syge- og ulykkesforsikring	142,9	3,8	3,2
Forsikringer ifm. transport	171,6	5,4	4,1
Finansielle tjenester	129,6	3,7	4,3
Andre tjenester	139,9	2,2	2,0
Varer i alt	115,5	2,9	2,0
Tjenester i alt	133,2	2,9	2,6
Forbrugerprisindeks ekskl. energi	121,6	2,1	1,6

Kilde: Egen opstilling, Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Fødevarer er i 2010 generelt steget mindre end forbrugerprisindekset i alt. De sidste måneder har medført stigende brødpriser og det er nu vanskeligere og dyrere at få mel til brødbagning. Det skyldes en ringe høst. Vedr. kød udviser okse- og kalvekød i 2010 faldende priser, men siden 2000 er kalvekød og oksekød steget mere end svinekød, som er faldet siden 2000. Lammekød stiger nu mere end øvrige kødvarer og samlet stigning siden 2000 er også større end fx oksekød. Kyllingekød er steget lidt mere end oksekød siden 2000, men er faldet det seneste år. På kød siden kan der være lidt at spare ved at se lidt mere efter fjerkræ og svinekød.

Kartofler er faldet 8 procent i 2010 og faldet 18 procent siden 2000.

Tabel 4: Prisudviklingen på fødevarer

Forbrugerprisindekset 2010 og årlig udvikling.

Forbrugerprisindeks 2000 = 100	Prisindeks dec. 2010	Årlig procentvis stigning	
		dec. 2010	gns. 2010
Forbrugerprisindeks i alt	123,3	2,8	2,3
Delindeks			
Fødevarer og ikke-alkoholiske drikkevarer	125,8	3,5	0,4
Fødevarer	124,8	3,2	0,1
Brød og kornprodukter	138,2	1,0	-1,0
Kød	109,4	1,4	-2,4
Oksekød	106,8	-1,3	-4,8
Kalvekød	107,9	-3,4	-2,8
Svinekød	96,1	13,7	0,1
Lammekød	128,6	16,1	10,0
Fjerkræ	109,8	-0,3	-1,1
Forarbejdede kødvarer, kød af indvolde mv.	115,7	-1,5	-2,9
Fisk	135,6	1,0	1,0
Mælk, ost og æg	125,6	7,4	1,1
Smør, spiseolie og margarine	141,2	9,2	3,3
Frugt	117,3	1,6	-1,2
Grøntsager	125,3	8,5	0,9
Friske grøntsager ekskl. kartofler	136,9	18,7	3,3
Kartofler	78,5	-12,1	-7,9
Frosne grøntsager mv.	121,4	-0,2	0,2
Sukkervarer, marmelade, chokolade mv.	128,1	2,8	3,2
Andre fødevarer	121,3	-1,0	0,2
Ikke-alkoholiske drikkevarer	134,0	6,2	2,9
Kaffe, te og kakao	115,7	11,8	6,3
Kaffe	115,9	13,4	7,0
Te	110,5	2,3	2,5
Kakao	127,4	5,6	1,6
Sodavand, mineralvand og juice	140,9	4,1	1,6

Kilde: Egen opstilling, Danmarks Statistik Statistikbanken, PRIS6

Ellers må man sige at privatiseringerne har sat sine tydelige spor i prisindekset, idet vand, kloakvæsen og renovation er steget med mellem 40 og 80 procent siden 2000.

Forsikringselskaberne har øget priserne med 5 til 10 procent i 2010 og børnefamilierne har måttet finde sig i stigende daginstitutionstakster, der gennemsnitligt er steget med 4,3 procent i 2010. Her er ingen substitutionsmuligheder. Forsikringselskaberne er enige om, at pengene ligger bedst i deres lommer og ikke i kundernes.